

2410/9 א

2638

כ.מ.ס
9/2/5

4099/6/11

159/402 - 111

זכרון דברים מקוצר מליסיבה שהתקיימה
ביום ב' 23 ביולי 1951 בקטר לרצח עבדאללה

5

ל. כהן	ש. דיבון	מ. קומיי	ש. החוץ	ד. איתן	ד. שילוח	נוכח:
--------	----------	----------	---------	---------	----------	-------

הער: פנהו ומדגיש כי דיון זה הנו בשוב באפלה בלבד, וזאת מחוסר ידיעות מספיקות על הנעשה במדינת הירדן.

קיימות שתי אפשרויות:

- (א) כי הרצח הנו מאורע נפרד אשר בוצע ע"י יהודי או קבוצה שעשו זאת על דעת עצמם; או
- (ב) כי יש כאן קשר מחושב ומאורגן ואין הרצח אלא הצעד הראשון בתוכנית.

אם נכונה ההשערה השנייה, יתכן כי הרצח הנו סימן ראשון להופעתו מחדש של המופתי בזירה המדינית במזרח התיכון. יש לזכור כי מבטחו של המופתי מאז ומעולם היחה להמטח למלך-כליף בירושלים.

עלול להוצר מצב בעבר-הירדן בו יסתלטו על המדינה ערבים פלשתינאים כמורמרים אשר יזמינו את המופתי לירושלים. יש להיות ערים לטכנה זו ולעמוד הכן הן מבחינה צבאית והן מבחינה מדינית לקראת ההפתחות נוספות בכוון זה.

יש למנות לאנגלים ולאמריקאים ולהטביר להם מה פירושה של חזרת המופתי לשכנותנו וכך מה פירושה של חזרה עיראקית או סורית לשטח מדינת הירדן. יש לדבר בהדגשה על "הסטאטוס קבו" אשר יש לקיימו למען היציבות והשלום במזרח התיכון, על מנת שיובן כי אם אחרי יפדוהו לא נשב גם אנו בהיבוק ידיים.

המוכל: מציע לחבר ולהגיש, לפחות לאנגלים (ולידיעת האמריקאים), Aide-Memoire אשר יביע את דעת ישראל על המאורע וישמיע איום ואזהרה כי אם יתעורר בפרשה זו גורמים זרים עויינים השקול ישראל מחזש את עמדה.

ד. שילוח: לא ברור לו עדיין אם הפניה צריכה להעשות בצורת Aide-Memoire או בצורת שיחה. ברור כי במדינת הירדן החל תהליך של החפוררות הטלטון. תוך חדש חדשיים נהיה ודאי עדים לנטיונות בויטיים נואטיים לחזק שלטונם במדינה בצורות שונות, אולם אין סכוייה דבים כי נטיונות אלה ישאו פוי.

אין לדעתו אפשרות מעשית של חדירה עיואקית לאזור בלי עזרה בריטית ממשית; ואין הסורים מוכנים בשעה זו להתפשטות.

ואפשרות המעשית הממשית היא מדידה מופתאית עם עזרה מצרית - לפחות בחלק המדינה הנמצא מערבה מהירדן.

המופתאית, בעזרת המחתרן אשר הקים, הנתמכת, לפי ידיעות אשר בידינו, ע"י קומנדיסטים, עלול להקים "ממשלה עזה" חדשה ומבוססת יותר באזור "הפלשתינאי" של מדינת הירדן. יש למנוע זאת בכל מהיר ואפילו אם תדוש לשם כך מלחמת כבוש.

מדגיש כי אין כמעט סכוי כי אלה הטולטים כיום במדינת הירדן יעזרו להמרות את פי הליגה. יש להסביר זאת לאנגלים ולהציע להם את עזרתנו הפעילה לבצוע תכנית חלוקת הטריטוריה הירדנית. אם יצליח המופתאית לתפוס את השלטון יעמוד על בצוע תכנית האו"ם לחלוקת א"י - תכנית אשר המעורב השלים זה מכבר עם אי-בצועה. אין להרשות יצירת עובדה כזו ע"י המופתאית.

מ. קומיני: הושב גם הוא בכונן שיחות עם האנגלים. הגשת Aide-Memoire מהייבת מדי ברגע זה. יש להתחיל בגישורים אצל האנגלים חוץ הטובה כי השפעת ישראל בטריטוריה הירדנית טובה מהשפעת המופתאית.

לאור הבגישה האחרונה של הלט עם ראש הממשלה מציע להתוכנן עתה בדיונים עם הלט בבעיה המידית של הירדן.

תגובתו הכללית מדדה עם זו של שילוח.

ל. כהן: שואל אם אין אפשרות כי האנגלים ימשיכו את שלטונם בירדן על ידי המלכת אישיות נוחה להם (האמיר זייד, למשל).

מציע לנצל את מרירות העולם המערבי בימים אלה ולהוקיע את המופתאית.

ש. דיבני: קיימת בעיה ירדנית אשר תביא להתנגשות בין השפעת מצרים ועיראק. מהייב שיחות עם הבריטים ומציע לברר אתם מה הן האפשרויות להפעלה חוגים פלשתינאים נגד המופתאית.

כך יש לנסות ולהתקשר עם אישים משונאי המופתאית המושבעים היושבים מעבר לגבול על מנת ללמוד מהם יותר על הלך הרוח המדיני והמאב בכללו במדינה. לאור שיחות אלו אפשר יהיה לדון בבעיה ביתר בהירות.

השר: שואל את שילוח עד היכן יכולתו לבדיקת המצב בעבר-הירדן מגעת.

ר. שילוח: מטביר כי מנסים להגדיל את האפשרויות. עד עתה לא נקלט דבר המעיד על רקע חדשה.

השר: מנסה מסקנות ראשוניות אשר אינן אלה הצעות לראש הממשלה:

- (1) עמידה הכן של הצבא (בתוספת הכנון בשלבים ראשונים). עם זאת יש לנהוג התאפקות מפעולה היות ואיננו יכולים להופיע ככה מגוה ו'יוזם הפרה שויי המסקל.
- (2) מגעים עם בריטניה וארצות הברית (השר מעדיף ברגע זה שיחה על כתיבת Aide-Memoire).
- (3) גשויים מידיים כלפי ערבים היושבים במשולש הירדני והידועים כאויביו המושבעים של המופתי וכמועמדים להיות קרבנותיו אם תרום קרנו.

כה' בתמוז תשי"א
29 ביולי 1951